

Toen de Kerst-ster vader den weg naar huis wees

Een vertelling uit den oorlog, door Johan C. W. Juuhl
Uit het Noorsch vertaald door M. J. Molanus—Stamperius

IN wervelenden dans stoven de witte sneeuwvlokken over het kleine stadje aan de wijde, eindeloze zee. Dreunend en donderend sloegen de golven in toornige woede tegen de rotsachtige kust. Gierend huilde de storm door de stille straten.

Een wit kleed spreidde zich over daken en torens, bedekte de kleine, vriendelijke visscherswoningen, die aan den buitenkant tegen de berghellingen uitgestrooid lagen.

De Kerst-drukke stond voor de deur. In straten en winkels, in groote en kleine huizen. Doch het was, als lag er dit jaar een druk op allen en iedereen, op de vreugde en blijheid voor het komende, groote feest. Het anders zoo levendige stadje ging zwaar gebukt onder de nood en onrust der tijden. De groote wereldbrand strekte zijn dood en verderf brengenden arm uit naar neutrale landen. De verraderlijke U-booten dreigden den zeevarenden met groot gevaar. Stelden hun plichtsgevoel en moed ernstig op de proef. Zoo de storm menig liefdevol hart achter de blanke ruiten met de heldere gordijnen en roode fuchsia's angstig deed kloppen, dit was niets in vergelijking met de niet-wijkende onrust voor de moorddadige stooten der zwarte spooksels. De menschen spraken over weinig anders dan torpedeeringen. Ieder trok naar de ramen van het grootste dagblad, waar het laatste nieuws over de tragedies der zee te lezen stond, om met angstig kloppend hart te zien, of het ditmaal een der „onzen" was, die ten offer was gevallen aan de zee-rooverij, of dat een naburige plaats het zware verlies te betreuren had. Iedere nieuwe dag bracht nieuwe spanning, nieuwe ellende. Be-

moedigden de berichten uit zee den eene, den ander brachten ze den zwaarsten slag toe. Het dreigende: vandaag ik, morgen gij, hing den menschen als een zwaard van Damocles boven het hoofd. Aan hoeveel blijde hoop werd niet den bodem ingeslagen, hoe menige zeeheld offerde zijn leven ter wille van zijn plicht. Welk een leed, welk een smart bij weduwen en vaderlooze kleinen, die met één enkelen slag hun geluk verstoord zagen.

Het was daarom niet te verwonderen, dat een sombere stemming over het stadje lag. Dat de harten der menschen onrustig waren en de heilige Kerstvreugde verduisterd werd. Volgens oud gebruik echter deed ieder z'n uiterste best, blijde het Kerstfeest te vieren. De winkels verlichtten hun ramen, besteedden dubbel zorg aan hun uitstallingen. In de woningen bakte en kookte men, en versierde de kamers. Vooral daar, waar kinderen waren. De onschuldige kleinen mochten geen schaduw bemerken op den heiligsten aller avonden. Te vroeg zouden kommer en leed hun deel worden; nu moesten ze gelukkig wezen.

In een der witte huisjes met een keurig onderhouden tuintje ervoor is een jonge zee-mansvrouw bezig met de voorbereidingen voor het Kerstfeest. Het heele huis heeft een groote beurt gehad, alles glanst en blinkt en ruikt naar zeep. Voor de ramen hangen schoon gestreken gordijnen, op tafel en commode liggen witte kleedjes. Nu legt ze de laatste hand aan haar baksels in de keuken, waar pannen en koperwerk fonkelen, dat het een lust is.

— Moeder — moeder! Nu heeft God de Kerst-ster uitgehangen. Nu wijst die vader den weg naar huis. Niet waar, moeder? klinkt een druk, hoog kinderstemmetje in de kamer. De keukendeur wordt opengerukt en een paar blanke oogen in een stralend kindergezigtje zien op naar moeder.

— Ja, m'n kind, de goede God, zal onze gebeden verhooren en vader bij ons terug brengen, zoodat we met mekaar een gezegend Kerstfeest kunnen vieren. Dat weet je; ik heb het je al dikwijls gezegd, antwoordt Anne-Marie.

Maar de kleine laat haar niet met rust. Moeder moet ook de fonkelende ster zien. Een kleine kinderhand heeft moeders schort vastgegrepen en trekt haar mee, de kamer door naar het raam.

Haastig klautert het meisje op een stoel en drukt het warme gezigtje tegen de ruiten, terwijl een klein, mollig vingertje naar den hemel wijst. Moeder slaat haar eenen arm vast om haar dochttertjes hals en rust met den anderen op de vensterbank. Samen zien ze uit in den donkeren avond, over blank stralende bergkammen en sneeuwgdedekte daken en een kleine streep zee tusschen holmen en scheren, glinsterend aan den verren einder.

De storm en sneeuwjacht zijn gaan liggen. De zee gromt en mort als een gekooid dier. De voortjellende wolken-

massa's drijven uiteen en aan den open plekken hemel flonkeren

de sterren als zoovele diamanten.

Anne-Marie wordt stil en weemoedig. De avondster roept zoovele herinneringen op. Blijde, gelukkige herinneringen. Bij haar glans had ze het levensverbond gesloten met hem, die nu streed op de zee. En bij het afscheid had ze den hand van trouw tusschen hen beiden bezegeld. — Denk aan mij, telkens als je de avondster ziet. Dat zal ik ook doen, had hij haar in het oor gefluisterd. De avondster had het gebed van haar hart tot God gehoord, om hem bij haar terug te brengen. En zij had haar gekozen tot de leidende ster voor haar kleine meisje en de lichtende hoop op vaders tijdige, welbewaarde thuiskomst voor het heilige Kerstfeest. Ja, de milde avondster was haar een licht op haar pad. In menig uur van angst en verlangen had zij haar „nader tot God" gevoerd.

Met bonzend hart zendt zij ook nu een stil gebed op tot den Almachtige, dat de fonkelende sterre haar dierbaren man veilig mag voeren over zee — nu, in dezen van gevaren vollen tijd. Het is haar, als fluistert een stem haar in het oor: „bidt, en u zal gegeven worden". Als kreeg zij kracht van een sterk, innerlijk gevoel, werd angst en zorg haar van de schouders genomen.

— Nu gaan moeder en kleine Tulla de stad in om samen naar de mooie winkels te kijken en boodschappen te doen. Kom, dan zullen we ons aankleeden.

Anne-Marie doet haar opgestroopte mouwen naar beneden, bindt haar schort af, strijkt het haar glad voor den spiegel en neemt hun mantels uit de kast. Blij en vertrouwelijkt glijdt een kleine hand in de hare en samen gaan ze naar buiten in den winteravond.

— Brengt de ster vader morgen thuis, moeder?

— Niet morgen, maar Kerstavond, zoo God wil. We moeten nog een paar dagen geduld hebben.

— En dan brengt vader de groote pop, die hij me beloofd heeft, mee, niet waar moeder? Zoo'n mooie pop, die haar oogen open en dicht kan doen.

— Ja, dan brengt vader je pop mee, kindje.

— O, 'k wou maar, dat het morgen Kerstavond was! juicht de kleine.

Al babbelend loopen ze samen de straten door en bekijken de mooie winkels, doen hun inkoop en denken aan den blijden, komenden avond.

Bepakt en beladen zijn ze op weg naar huis, als Anne-Marie's aandacht wordt getrokken door de groote menschenmassa, die zich buiten voor het gebouw der krant verdringt. Een hang voorgevoel grijpt haar aan. Met angstig kloppend hart dringt zij zich tusschen de menschen in. Gejaagd doorvliegen haar oogen de verschillende berichten over de moordpartijen en ongelukken in het buitenland, blijven rusten op de tijdingen uit zee. Ze leest van overvallen, van schepen, die

Samen zien ze uit in den donkeren avond, over blank stralende bergkammen en sneeuwgdedekte daken.

..... de blauwe potloodletters warrelden haar voor de oogen. De „Margit“ getorpedeerd in de Noordzee..... De geheele bemanning omgekomen..... Ja, het stond er.....

men heeft doen zinken, van dapperheid en strijd met als loon dood en ellende.

Bijna zonder ademhaalt leest ze een scheepsnaam, het trieste einde eener gansche bemanning. Verlicht haalt ze adem. God zij gedankt, het was niet een der „onzen“. Een vreemde schuit. Het menschelijk egoïsme verloochent zich nimmer — zelfs niet onder het dreigende: vandaag ik, morgen gij! Weer volgt een scheepsnaam. Een nieuwe tragedie, doch met het lichtpunt: „de bemanning wist zich te redden in de booten“.

Ineens voelt ze den grond als 't ware onder zich wegzinken. De blauwe potloodletters warrelden haar voor de oogen. De „Margit“ getorpedeerd in de Noordzee. „De heele bemanning omgekomen.“ Ja, het staat er. Het staat er. Daar is geen ontkomen aan.

Een messteek schijnt haar het hart te doorboren. Zacht steunend drukt ze de hand tegen de borst. Haar hoofd doet ondraaglijk pijn. Een doffe smart brandt gelijk vuur diep binnen in haar.

Krampachtig klemt ze het kleine handje in de hare en wankelt doodsbleek terug van het raam, zich met uiterste inspanning overeind houdend. De medelijdende blikken der menschen om haar heen merkt ze niet op.

Zwijgend, werktuigelijk sleept ze zich voort naar huis, doof voor het babbelen en praten van haar dochtertje. Als een slaapwandelster gaat ze naar binnen en loopt door de kamers, niet in staat haar gewone werk te doen. De voorbereidingen voor het Kerstfeest blijven liggen, troosteloos.

Doch moedig draagt ze in stilte den zwaren slag. Ze kan het niet over zich verkrijgen, haar meiske te vertellen van het ongeluk, dat hun getroffen heeft. Ze zal het altijd nog vroeg genoeg hooren. Alleen strijdt ze met haar groote leed, kampt ze tegen de verwoesting in haar hart. Ze heeft het gevoel, als leefde ze in een andere wereld, als doen haar handen het werk zonder dat ze er zelf van weet. Verstijfd, versteend. Verlamd door

het ondraaglijke verdriet, dat ze nog niet geheel bevatten kan.

Was het werkelijk waar, wat daar geschreven stond? Was het geen leugen? Was het niet een booze droom, waaruit ze met een gil zou ontwaken om bevruid terug te keeren tot het gewone, gelukkige leven van allen dag? Was het mogelijk, dat ze hem niet zou weerzien! Nooit meer zijn lieve stem hooren, den warmen blik zijner oogen op zich voelen rusten, haar armen om zijn hals, hij haar vast tegen zich aandrukkend! Onmogelijk — onmogelijk. Het kon niet waar zijn. Het kon niet. De Heere had haar immers juist kort geleden zulk een oneindig groot geluk geschonken, haar gesterkt, haar Zijn genade bewezen! Hoe kon dan de macht van het gebed zoo plotseling vernietigd zijn! En was God niet liefde? Hoe kon Hij dan het blijde geluk verstoren in een vriendelijk, zonnig tehuis! Den band, die twee menschen samenbond, verbreken! Alles hullen in het sombere kleed der smart! En dat nu, waar het heilige Kerstfeest voor de deur stond; hoogtij van licht en genade, wanneer Zijn Woord vrede op aarde en in de menschen een welbehagen verkondigde. Kon een mensch vrede vinden, als hij zoo onzegbaar leed? Konden leed en zorg opvorderen tot verzoening en welbehagen? — Neen, doch louteren kon het leed. Louteren het zondige menschenhart in al zijn hoovaardigheid en

hoogmoed! Was zij dan toch afgedwaald? Had de Heere in Zijn groote wijsheid niet de allerbeste bedoelingen met ons, arme menschen? Was niet elk Zijner beproevingen tot ons bestwil, ook al konden wij met onze verblinde oogen dit niet zien? Was God niet liefde! Ach ja, Zijne genade was oneindig. De toevlucht was Hij voor weduwen en vaderlooze kleinen, gelijk in den bijbel stond. „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt.“ Nu was het het uur harer bedruktheid. Ja, in waarheid. En zij wilde niet haar hart verharden en Gods genade en barmhartigheid afwijzen en van zich stooten. Neen, zij wilde haar knieën buigen voor den Heere. Bij Hem was alles mogelijk!

En de Heere onthield haar Zijne genade niet. Toen de Kerstavond daar was, lag er stille berusting over Anne-Marie's hart. Een wonderbaarlijke kracht gaf haar de vroegere sterkte terug. Ze hervatte haar huiselijke bezigheden, die ze twee dagen lang bijna geheel verwaarloosd had. Ze maakte alles gereed voor het blijde feest. Dekte de tafel met gebak en koek en kaarsen in blanke koperen kandelaars, versierde den kleinen kerstboom, die met de flonkerende ster hoog in den top het vertrek vervulde met blijden glans. Haar kleine schat zou niet langer met groote oogen de zwijgende moeder aanzien en angstig vragen: „Is moeder ziek? Wordt moeder weer beter, als vader thuis komt? Krijg ik geen kerstboom en van vader geen groote, mooie pop?“ Nee, nu zou haar meiske het Kerstfeest vieren, het blijde Kerstfeest — ondanks het leed. De Heere had haar in Zijne genade daartoe de kracht geschonken.

Met moeizaam verworpen blijheid zong de moeder: „Er is een Kindeke geboren op aard' —“ „O, Kerstnacht,

schooner dan de dagen —“. Vroolijk klonk het kinderstemmetje aan haar zij. Toch vond de kleine, dat het geen „echt“ Kerstfeest kon zijn, vóór vader er bij was en haar op zijn knie trok en haar de mooie, groote pop gaf, die hij haar had beloofd. En moeders troost, dat het slechte weer en de storm vader hadden opgehouden, mocht niet meer baten.

Telkens staat de kleine op van tafel en laat het lekkers en den boom in den steek, om ongeduldig voor het raam te staan uitkijken.

— Moeder, klaagt ze ten laatste verdrietig — waarom hangt God de ster niet uit, die vader den weg naar huis moet wijzen?

Doch de moeder geeft geen antwoord. Met het gelaat in de handen verborgen is Anne-Marie neergezonken op een hoek van de bank.

Daar klinkt ineens een blij juichende kinderstem door de kamer: — Moeder — moeder, nu hangt Onze Lieve Heer de Kerstster uit. Nu brengt die vader thuis. O moeder — moeder, moeder, daar is vader — hier — hier — voor het raam. Daar staat vader, moeder!

En voor Anne-Marie tijd heeft, het groote wonder te begrijpen, omvatten twee sterke mannenarmen haar bevende gestalte.

Nu smelt het ijs in haar binnenste en de tranen stroomden haar langs de wangen. Eindelijk stamelt ze iets over het noodlottige bericht. Doch het snikken verstikt haar woorden.

— Dat moet een vergissing zijn, anders kan ik het me niet verklaren, zegt haar man. — Een anderen stakker heeft dit keer het ongeluk getroffen. Waarschijnlijk hebben ze onze „Margit“ verwisseld met de „Margot“, die vier nachten geleden gezonken is.

Maar kleine Tulla heeft zich reeds op vaders knie genesteld en met een plechtig stemmetje praat ze over de ster, die vader den weg naar huis heeft gewezen.

— De Heere heeft mijn gebed verhoord. God is liefde, zegt Anne-Marie, trillend van aandoening, de oogen omhoog gericht.

Boven een gelukkig tehuis flonkert de lichtende Kerstster.

Daar staat vader, moeder.....! En voor Anne-Marie tijd heeft, het groote wonder te begrijpen, omvatten twee sterke mannenarmen haar bevende gestalte.